

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของไทยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง โดยให้หลายฝ่าย หลายหน่วยงาน เข้ามามีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามมาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษา อบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ จะเห็นได้ว่าตามมาตรา 81 ได้บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา แห่งชาติ ดังนั้นจึงได้เกิดมีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเรียกว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรม ให้สอดคล้องกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็น การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยได้กำหนดเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักการ สิทธิและหน้าที่ ทางการศึกษา ระบบการจัดหรือรูปแบบการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา การบริหารและ การจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดระบบครู ณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยองค์กรปฏิบัติคือสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจและ สามารถดำเนินการตามแนวทางจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี (ธีระ รุญเจริญ, 2547 : 12) นอกจากนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติถึงแนวการจัดการศึกษาในมาตรา 25 ว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และมาตรา 24(6) บัญญัติไว้ว่า จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวถึงแหล่งการเรียนรู้ ในส่วนของความนำว่า กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตร และกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3) นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ในเอกสาร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กล่าวถึงแหล่งการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ต้องส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้สำหรับวิทยาศาสตร์ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ในโรงเรียน หรือจากหนังสือเรียนเท่านั้น แต่จะรวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านประกอบ หนังสือพิมพ์ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ มัลติมีเดีย CAI วิดิทัศน์และรายการวิทยาศาสตร์ที่ผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ CD – ROM อินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องกิจกรรมวิทยาศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนธรรมิโนโรงเรียน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานวิจัยในท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ครู อาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 ข : 45 – 46)

นอกจากนั้นสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้กำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้

และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 3 ตัวอย่าง ได้แก่ ตัวอย่างที่ 1 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ และเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ตัวอย่างที่ 2 ผู้เรียนรักการอ่านและสามารถ ค้นคว้าหาความรู้ จากห้องสมุด และสื่ออื่นๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างที่ 3 ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547 : 36 – 37)

ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เอกสารสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนมาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่างก็ให้ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนรู้ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ถ้าสถานศึกษาได้จัดให้นักเรียน ได้ศึกษาเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งมีความสำคัญมาก ในการที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาจากกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นการปลูกฝังความรู้ คุณธรรม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งแวดล้อม รักและหวงแหนสิ่งที่ดีงามในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ในสภาพปัจจุบันการใช้แหล่งการเรียนรู้ตลอดจนการนำนักเรียน ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษา ยังประสบกับปัญหาหลายด้านเป็นต้นว่าด้านการขาดแคลนงบประมาณ ระเบียบ การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ผู้บริหารไม่สนับสนุนเท่าที่ควร (พวงรัตน์ วิษยตมาภรณ์. 2541 : บทคัดย่อ) ด้านความจำกัดเรื่องเวลาในการดำเนินการและโรงเรียนกับชุมชนขาดการวางแผน การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนร่วมกัน (ภาวิศ นุชมงคล. 2544 : บทคัดย่อ) ในส่วนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ก็ประสบปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ไม่ค่อยจะมีการนำนักเรียนไปใช้หรือศึกษาแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชนอย่างเต็มที่ ทั้งที่แหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมีอยู่มากมายในชุมชน และอยู่ไม่ไกลจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนในสถานศึกษาหลายแห่งมีคุณภาพที่ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เห็นได้จาก การประเมินตนเองและทบทวนระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ได้สรุปผลมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนที่ควรเร่งพัฒนา ปรับปรุง เรียงตามลำดับ ปัญหาครั้งนี้ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

แสดงให้เห็นถึงผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา ที่ยังไม่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เท่าที่ควร รวมถึงแนวการจัดการศึกษาตามมาตรา 25 ที่เกี่ยวกับการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ด้วย

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนจึงได้ทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และความก้าวหน้าของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการ จัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ภูมิภาคของครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัญหาและระดับความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชนในการจัดการเรียนรู้กับประเภทของแหล่งเรียนรู้

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพปัญหาในการใช้ แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน

5. ครูผู้สอนที่มีภูมิหลังทางการศึกษาต่างกัน มีสภาพปัญหาในการใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนที่มีภูมิหลังทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน
7. ครูผู้สอนที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่แตกต่างกันกับระดับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน
8. ครูผู้สอนที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่แตกต่างกันกับระดับความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็น ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2548 สถานศึกษา 220 แห่ง ครูผู้สอนจำนวน 2,979 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มจากประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปในแต่ละขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 ตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 344 คน จำแนกได้ดังนี้

1.2.1 ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน	30 คน
1.2.2 ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน	117 คน
1.2.3 ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน	197 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอน

- 2.1.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี
- 2.1.1.2 10 ปี ถึง 20 ปี
- 2.1.1.3 21 ปี ขึ้นไป

2.1.2 ขนาดของสถานศึกษา

- 2.1.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน
- 2.1.2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน
- 2.1.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

2.1.3 ภูมิหลังของครูผู้สอน

- 2.1.3.1 สาขามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์
- 2.1.3.2 สาขาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
- 2.1.3.3 สาขาภาษาไทย - ภาษาต่างประเทศ
- 2.1.3.4 สาขากีฬา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์

2.1.4 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

- 2.1.4.1 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล
- 2.1.4.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ
- 2.1.4.3 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิถีชีวิต การทำมาหากิน
- 2.1.4.4 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ ศิลปะ วัฒนธรรม

ขอบธรรมเนียมประเพณี

2.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ดังนี้

- 2.2.1 ด้านสภาพปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้
- 2.2.2 ด้านความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุัรริรั่มย์ เขต 1
2. ความต้องการ หมายถึง ความคาดหวังในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุัรริรั่มย์ เขต 1
3. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง สถานที่ บุคคล วิถีชีวิต การทำมาหากิน ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ได้
4. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผน การเตรียมการ การดำเนินการ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
5. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่เป็นครูผู้สอน ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุัรริรั่มย์ เขต 1
6. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุัรริรั่มย์ เขต 1 จำนวน 220 แห่ง 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอขำนิ อำเภอบ้านดำน
7. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
 - 7.1 ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี
 - 7.2 ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ถึง 20 ปี
 - 7.1 ประสบการณ์ในการทำงาน 21ปี ขึ้นไป
8. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดของสถานศึกษาโดยยึดจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในปีการศึกษา 2548 เป็นหลัก แบ่งได้ 3 ขนาด ดังนี้
 - 8.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน
 - 8.2 สถานศึกษาขนาดกลาง ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ระหว่าง 121 - 300 คน
 - 8.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป
9. ภูมิหลังของครู หมายถึง ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด คุณวุฒิ สาขาวิชาเอกของครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 4 สาขา

- 9.1 สาขามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์
 - 9.2 สาขาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
 - 9.3 สาขาภาษาไทย - ภาษาต่างประเทศ
 - 9.4 สาขากีฬา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์
10. ประเภทของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจำแนก สภาพลักษณะของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ออกเป็น แต่ละประเภท จำแนกออกได้ 4 ประเภท
- 10.1 แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เป็นบุคคล
 - 10.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ
 - 10.3 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิถีชีวิต การทำมาหากิน
 - 10.4 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี
11. ชุมชน หมายถึง กลุ่มชนซึ่งอาศัยรวมกัน ในท้องถิ่นเดียวกัน มีประวัติความเป็นมาและ วัฒนธรรมเดียวกัน มีสภาพภูมิศาสตร์ที่เกื้อกูลให้สามารถประกอบกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน